

Det, der bliver.

Herrens Ord bliver evindeligt.
(1. Pet. 1, 24.)

RENHED.

Gud! skab i mig et rent Hjerte. (Ps. 51—12.)

Salige ere de rene af Hjerter, thi de skulle se Gud (Mt. 5, 8).

Renhed er en skøn Pryd for ethvert Menneske, Mand som Kvinde — lige meget.

Selv legemlig Renhed, huslig Renhed sætter de fleste stor Pris paa, men sædelig Renhed! Jo, den værdsættes højt i Guds Rige, men i Verden — Gud alene kender, hvor megen sædelig Urenhed der findes i og blandt Mennesker!

Mærk Davids Ord: „Gud skab mig et rent Hjerte.“ Han var falden i sædelig Urenhed. Men han var tillige gaaet i sig selv og havde erkendt det. Og nu beder han særlig om et rent Hjerte. Han erkender, at „Løvet, som Hjerteret er. HRFel vil ve udgaar fra Hjerteret.“ og derfor bliver Livet, som Hjerteret er. Strømmen bliver Kilden lig.

Hvor meget urent mon der har været i Davids Liv og Ord, for han faldt i den store Synd! Vi ved det ikke, men han erkender, at Urenheden, der har besmittet hans Liv, er flydt ud af Hjerteret.

Og en Ting mere ser han — han formaar ikke selv at omskabe sit Hjerte, der af Naturen er urent, saa det bliver rent. Gud maa gøre det, derfor beder han ham derom.

Jesus siger i Saligprisningerne i Bjergprædiken: „Salige ere de rene af Hjerteret, thi de skulle se Gud.“ Ogsaa her er det Hjerterets Renhed, der lægges Vægt paa.

De rene af Hjerteret pirses salige eller lykkelige. Ikke saadan forstaa, at Saligheden eller Frelsen bestaar i eller beror paa det rene Hjerte. Apostelen Peter siger om Hedningekristne: Gud rensede deres Hjerter ved Troen.

Hjerterets Renselse sker ved Tro. Men saa at være ren af Hjerteret maa jo bero paa Fortsættelsen af den Tilstand, et Menneske er kommen i ved Troen.

Men der er stor Fristelse selv for Guds Børn til at besmitte baade deres Hjerter og deres Liv med urene Ord og urent Forhold.

Det er for Resten underligt — eller hvad skal vi sige — hvor Folk kan skamme og undse sig ved at bruge urene Ord i visse Menneskers Nærværelse, men blandt deres lige kan de lade en Strøm af uren Snak flyde ud af deres Mund.

Saadan hændte det for længe Tid siden, at Redaktøren sad i en vis Forsamling. Talen gik sømmelig, ingen Banden eller skiden Snak hørtes. Men saa kom en Mand ind, som rimeligvis ikke kendte Præsten. Over hans Læber kom den ene Ede efter den anden.

Man undersig sig for Præster, vel ogsaa for andre bekendte Kristne og i Almindelighed for Kvinder, men man bryder sig ikke om, at Gud er nærværende og lægger Mærke til ethvert utilbørligt Ord.

Det hændte ogsaa for nylig, at et Par Præster og andre Kristne, var til Stede i et Forretningsmøde. Der hørtes kun ren og sømmelig Tale. Men da Præsterne og flere andre havde fjernet sig, og der fortsattes med Banket for lukkede Døre (saa Kvinder ikke kunde komme ind umeldt), gik det løs med skiden Snak, saa man maatte væmnes derved.

Men — sandelig — de, der søler sig i uren Snak og urene Sæder, er ikke salige eller lykkelige. Nej, de rene af Hjerteret er de lykkelige Mennesker, og de skal se Gud. Men: „Intet urent skal komme ind i den hellige Stad.“

KUNSTEN I ORDETS TJENESTE.

Af H. P. Hansen.

Fra Historiens ældste Tider sporer vi nøje Forbindelse mellem Religion og Kunst. Det tilbedende Menneske har til alle Tider søgt at give sine dybeste Længsler og højeste Idealer et skønt Udtryk enten i Sang eller i Udsmykning af sin Helligdom.

Hos Jøderne gav den religiøse Følelse sig Udslag i en Digtning om alt det store og herlige, der havde sat deres egne Sjæle i Svingning, de gav deres religiøse Idealer Udtryk i en national Litteratur, hvis Evighedstoner har fundet Sangbund i Hjerter over al Verden, og hvis himmelske Syner har aabnet Menneskenes Øjne for en Herlighedens Fylde, som ikke er af denne Verden.

Jesus havde i fuldt Maal tilegnet sig denne Litteratur, og han øste i sin Undervisning uafdelig af det Rigdommens Væld, der strømmer fra Guds Ord i den gamle Pagts hellige Skrifter, og hans Disciple fulgte Mesterens Eksempel, naar de øste af de samme Kilde og paaviste den inderlige Sammenhæng mellem Lov og Evangelium.

Disse Skrifter, som alle Vegne fulgte de Kristne, har vist sig at sidde inde med en Inspirationens Evne, som der ikke findes Mage til, og det blev Kristendommens Opgave at erstatte den hedenske Kunst, der i sin Forfaldsperiode ganske manglede Inspiration, med en Kristen Kunst, der stod paa Højde med Sions Heltesang og Profeternes mægtige Visioner. Hvor højt end den hedenske Kunst naaede i sin Glansperiode, drømte den dog aldrig om den Skønhedsaabenbaring, Kunsten i Gudsordets Tjeneste skulde løftes til.

Siden det skrevne Ord ikke altid kunde rækkes Folket i Hænde, maatte det først oversættes paa Billedets Universalsprog, og hvor ringe denne Begyndelse end kan have været, saa danner den dog Grundlaget for en Herlighed i Kunstens Verden, som Menneskene aldrig for havde set.

I det gamle Grækenlands Byer var næsten alle større Lokaler mere eller mindre smykket med Malerier eller Udskæringer.

Det er derfor sandsynligt, at Oldkirkens Menigheder var vante til Synet af Billeder af rent dagligdags Karakter paa Væggene i de Lokaler, hvor de havde deres Sammenkomster.

Saa selv om en egen kristelig Kunst maaske overhovedet slet ikke fandtes i de første to kristne Aarhundreder, var de kristne fuldførdt ud fortrolige med de yndefulde, ofte dog ret meningsløse og undertiden groteske Blomster-Ornamenter i den græske og romerske Udsmykning af Bygninger.

Det er derfor fuldt forståeligt, at man i de ældste kristne Katakomber finder hedensk Kunst med kristeligt Indhold, og det er muligt, at man har gjort dette Skridt forholdsvis tidligt, saa meget mere, som det jo maatte falde ganske naturligt at give de Billeder en ny Betydning, som man hidtil havde betragtet som meningsløse, og man har rimeligvis her Begyndelsen til de kristne Symboler i Kunsten.

I Steden for Blomster og Landskaber, Dyr og Figurer af alle Slags, som de Kristne var vant til at se paa Væggene i de hedenske Haller, valgte de egne Motiver for Dekoration paa Væggene i deres Samlingslokaler — saaledes Vinranken, Duen, Fisker og Hyrden — alle velkendte Symboler, som ikke vakte nogen særlig Opmærksomhed fra Hedningernes Side.

De første Kristnes Symboler var for største Delen hentede fra Herrens Lignelser, i hvilke det er et ledende Træk at give dagligdags Oplevelser en aandelig Mening.

Kun den, der selv har været i det hellige Land, kan fuldt ud fatte Farveprægten i Evangeliets Billedsprog. Alle ved, der er en skarp Modstæning mellem Faarene og Bukkene, men Ordene faar en dybere Indhold i Fantasien for den, der har set Nasareths grønne Høje som oversaaet med hvide Faar og sorte Geder — saa hvide og saa sorte, at Farvemodstæningen maa tiltrække sig det mest ligelegede Øje og give Herrens Beskrivelse af Dommen Virkelighedens stærke Farver.

Paa Vejen fra Jaffa til Jerusalem vil man endnu se Faarehjordene vandede fra dybe Brønde lig Jakobs Brønd ved Sikar, hvor de levende Vande, skjult under den haarde Kalkklippe vælder frem til Liv.

De gamle Vintraer, der endnu beklæder Oliebjergets Skraaning, genkalder Lignelsen om Vintraet, som blev fremført her. Hyrden og det vildfarne Lam ses alle Vegne mellem de grusklædte Bjerge, ligesaa Sædemanden, der saar sin Sæd, Fiskeren, der kaster sit Net i Genesarets Sø, Figentræet, der staar fuldt af Frugt, alt viser hen paa den store Mesters Brug af det, der var et dagligdags Syn i hans Undervisning om de Ting, der hører Guds Rige til.

Disse og flere andre Symboler var vel kendte for enhver Kristen, og det laa nær at anvende dem som Vægdekoration sammen med andre Symboler, de Kristne selv havde opfundet, saasom Ankeret og Lyren, eller hentet fra Hverdaglivet som Olietræet og Paafluglen.

Det symbolske Billede af Vintraet eller af Hyrden, der bærer det fundne Lam hjem, er ganske simpelt en Billedskrift af de Ord: Jeg er det sande Vintraet og jeg er den gode Hyrde. De skal tjene til at fremkalde Forestillingen om Frelseren og henlede Tankerne paa hans Gerning.

Han selv talte i Lignelser paa Grund af „Hjerternes Haardhed“ og det er paa Grund af Menneskesjælens Sløvhed til at fatte de Ting, der angaar Guds Rige, at man tidligt lærte at gøre Brug af Billed-Symboler som et Mittel i Undervisningens Tjeneste.

Der kan dog ingen Tvivl være om, at den gamle jødiske Frygt for Billeder som for enhver Form for Afgudsdyrkelse var til Stede i Oldkirkens første Aar. Tilbøjelighed til enten at gøre Symbolerne til Genstand for Dyrkelse eller at erstatte dem med skønne Personifikationer eller Billeder af guddommelige Personer.

Skellet mellem symbolsk Undervisning og Billeddyrkelse er draget fra Begyndelsen i Mose-loven, — Keruberne paa Pagtens Ark i Tabernaklet og senere i Templet er Symboler — der udgør Grundvolden for al senere kristen symbolsk Kunst.

Kun Præsterne havde Lejlighed til at se Keruberne, eftersom Arken altid var dækket tredobbelt, før den flyttedes fra Sted til andet. Naar Josefus fortæller, at ingen kunde forestille sig, hvilken Form Herlighedens Keruber havde, saa er dette et Udtryk, der referer sig til Keruberne paa Arken, da de større Figurer, som Salomon lod danne, saas baade af Levitter og af Folket.

Skønt der altsaa stod Billeder i det Allerhelligste, opfattedes de blot som Symboler af Folket, og der var truffet Forholdsregler mod den Fare, at det skulde henfalde til Kerubdyrkelse, og vi hører heller intet derom, før Jeroboam opstillede Guldkalve i Dan og Betel, Figurer, der hvad Form de end havde, sikkert delvis var Efterligninger af de Keruber, som fandtes ved Dørene af Salomons Tempel, og som for øvrigt vel har haft en vis Lighed med de mægtige vingede Figurer, vi kender fra Assyrien, et urgammelt Symbol, som vi finder Udtryk for saa vel i Ni-

nives vingede Løver som i Egyptens Sfinxer.

Forskellen mellem Symboler og Billeddyrkelse ligger deri, at Beskueren fuldt ud forstaaer, at Symbolet ikke fremstiller for Øjet, hvad det drager frem for Sjælen, det er et synligt Tegn for det usynlige, et Tegn, der peger op til ham, stedse lærer om ham og stedse minder om, at det ikke er ham. Dette er den kristne Symboliks Princip, ganske svarende til det, der var gældende i Jødernes Gudstjeneste.

Ingen vilde nogen Sinde tænke paa at tilbede Vintraet eller den mystiske Fisk, selv ikke den gode Hyrde, der altid er afbildet som den, der tjener andre, ikke som den, der modtager Tilbedelse. Han er stedse optaget af Arbejdet for sin Hjord, lægger Lammet paa sine Skuldre eller bærer det i sine Arme. Billedet er blot en Genfortælling af den Lignelse Mesteren fremsatte om sig selv som sit Folks Konge.

Den kristne Kunst skal med de Midler, den ejer, være en Forkyndelse af Sandheden i Jesus Kristus. Den er altid en Appel fra Malerens Aand til Tilskuerens Aand, der har været optaget af et inderligt Ønske om at forkynde Guds Herlighed, vil den, der beskuer hans Værk, ogsaa faa en Følelse deraf, han vil forstaa, at den Mand, der har malet Billedet, har stræbt efter at tjene Gud med sin Kunst, og denne Egenskab giver Billedet sit største Værd, om ikke dets største Skønhed. Dersom Kunstneren har stillet sig i Guds Tjeneste, saa vil han paa en eller anden Maade i sit Arbejde lægge dette for Dagen, at hans Evner og Kræfter er viet Gud. Han vil have et bestemt Formaal og en klar Ide, hvori han giver sin Tro Udtryk.

Et Billede, der kun er malet som et godt Stykke Arbejde, kan vel være smukt nok, men det vækker ingen Følelse, det udøver ikke Indflydelse af nogen Art, fordi det mangler det høje Motiv og den besjælede Inspiration.

Videnskabelig Stolthed og halvt ubevidst Kappelstrid med andre Kunstnere nedsætter Michael Angelo i alle hans store og straalende Arbejder, i det mindste er det egentlig kun i Florenz, navnlig i de store Arbejder i det Mediciske Kapel, hvor Kappelstriden ikke forstyrrede ham, at hans højeste aandelige Kræfter udfolder sig i deres Renhed.

I mange Billeder, navnlig af den hellige Jomfru og Johannes ofres alle højere Hensyn til Skønheden med ødelæggende Virkning, Maleriet ophører med at være helligt, selv i den mest uvidendes Øjne. Maleren har øjensynligt intet religiøst Formaal med det, selv om Motivet er nok saa meget religiøst, og det fordi han ikke er inspireret af Guds Ord — hans Arbejde bliver ikke engang neutralt, men irreligiøst. Det er vel det, der forklarer Goethes kendte Ord: *wunderthätige Bilder sind meist nur schlechte Gemälde.*

Naar de første Kristne gjorde Anvendelse af nogle faa og simple Symboler paa Væggene i deres Samlingslokaler, enten i Katakomberne eller i Husene, saa var det for at mindes Evangeliets Fortællinger eller Ord fra Herrens Mund.

Foruden de nævnte Symboler samt Kristi Monogram og Palmegrene, der hurtigt kunde indristes paa en Martyrs Grav, møder vi det firfaldige Symbol paa Evangelisterne undertiden forenet i en Figur, der vækker Forestillingen om Ezekiels Syn og minder om det første Syn af Himlen, der blev givet den Discipel, Herren elskede.

De fire Evangelisters Symbol er dog de fire Paradisfloder, der findes i nogle af de ældste Kristnes Dekorationer, saaledes i Laterankorset. De fire Bøger eller de fire Ruller forekommer ogsaa i den gamle Kunst. I Almindelighed ses Hjorten ved de

fire Floder, navnlig naar de forenes i den ene: Jordan, og forener sig med Daabssymboler, som hyppigt er Tilfældet.

Men saa meget er vist, at de første fem Aarhundreder søgte den kristne Kunst til de hellige Skrifter og til dem alene for Motiver, ikke saa at andre Motiver var forbudt, men den kristne Fantasi følte sig fuldt tilfredsstillet ved at dvæle inden for den hellige Skriftnemærker, og den fandt ogsaa her ikke blot Motiver, store og mægtige nok selv for de højeste Krav, men den fandt først og fremmest Inspiration, at sigte da, naar det var Mennesker, der selv troede paa Guds Ord.

Den Inspiration, der greb de hellige Forfattere vil ogsaa sætte Kunstneren i Stand til paa sin Vis at tolke de evige Sandheder, der er aabenbaret i de hellige Skrifter, og som i Profeternes høje Tale, Herrens Lignelser og Aabenbaringens Syner har fundet Udtryk i det skønneste Billedsprog og de mægtigste Ord, der er givet Menneskene.

„Den Lutherske Kirke i Paris“ og „Dansk Kirke i Udlandet“.

Cand. theol. Ejner Poulsen, som har været Sekretær ved Croix Rouge Danois a Paris, er nu igen i Danmark, hvor han har henvendt sig til D. K. U. og gjort opmærksom paa, at der i Paris lever ca. 1000 Danske uden at have nogen, som kristeligt drager Omsorg for dem. Til Katolikkerne søger de jo ikke hen, især med særlig Forbindelse med de lutherske Menigheder. Menigheder har de hidindtil ikke haft. Det er dog muligt at dette nu bliver noget anderledes, idet Cand. Poulsen har henledt den i Danmark kendte franske Præst Scheffners Opmærksomhed paa vore Landsmænd i Frankrigs Hovedstad.

Scheffner, om hvis Arbejde Cand. Poulsen udtaler sig med største Anerkendelse — det drives i ægte luthersk Aand med stærk fremhævelse af Sakramenterne — har beredvilligt stillet sin Kirke til Disposition for Afholdelse af dansk Gudstjeneste.

Spørgsmaalet er nu, om det vil blive muligt at skaffe de nødvendige Midler. Den forrige danske Præst i Paris havde Statsunderstøttelse.

Men hvorledes Udfaldet end vil blive, saa maa det i alt Fald hilses med Glæde, saafremt vore Landsmænd i Frankrig kunde træde i nærmere Forbindelse med den fransk-lutherske Kirke, hvor Herrens Sakramenter forvaltes i same Aand og Betydning som herhjemme.

I Paris har den lutherske Kirke 12 smaa Kapeller, som under trænge Kaaer forsøger at slaa sig igennem. Et af disse blev under de tyske Bombardementer skudt sammen. Det laa i et Arbejdsdødsstøbe, hvor der var haardt Brug for det. Nylig har Professor J. P. Bang gjort opmærksom paa Nødvendigheden af at støtte de lutherske Menigheder i Paris. Vore lutherske Brødre i Frankrig er i Nød! Lad os ikke glemme dem. Mænd fra disse Menigheder har dog været med til at bløde — ogsaa for Danmarks Sag. Og endeligt: de har nu gæstfrit tilbudt at aabne deres Døre for vore Landsmænd i Paris. Poul Eriksen, Sekretær.

„Kr. Dgbl.“

HEDNINGEMISSIONEN. Stillingen i Øjeblikket Verden over.

Af Sognepræst Fr. Schepeleern. Slagelse.

Den 1. August 1914 afsluttedes den første virkelige Verdensmissionsperiode. Dens Devise havde været: Mellemfolkeligt og mellemkirkeligt Samarbejde indenfor den protestantiske Mission. Dens anerkendte, ledende

Personlighed var Amerikaneren, Dr. John R. Mott, og dens Centralsted, Edinburgh, hvor „den 3. internationale Missionskonference“ var bleven holdt i Juni 1910, og hvorfra Samarbejdets Fællesorgan „International Review of Missions“ udgik.

Dens Varighed havde, bortset fra de 20—30 Aar, hvor Samarbejdstanken langsomt vandt frem blandt Verdens evangeliske Missions-Ledere og -Lærere og -Venner, været meget kort; kun fire Aar, men hvor lykkelige, og hvor rige paa Arbejde og Haab!

Mott berejste Europa og fik Følgelse med og traf Aftaler med Missionsledere i Norden, Tyskland, Schweiz, Frankrig, Holland og Storbritannien; rejste derefter til Indien, Kina og Japan og fik oprettet Fortsættelseskomiteer og ordnet Samarbejde efter en hidtil ukendt Maalestok og havde store Planer om nye Rejser, — til „den nære Orient“ og til Afrika. Verdens kristelige Studenterforbund og den kristelige Ungdomsbevægelse skulde levere Arbejderne til en virkelig Verdensmission; og Lægmandsbevægelsen for ydre Mission, som allerede havde fordoblet Amerikas Missionsbidrag skulde skaffe Pengene. Kirkelige Modsetninger syntes overvunden, og nationale talte man ikke om. Den gamle Krapfske Plan om en Række Missioner fra Mombasa til Senegambien førtes fremad mod sin Virkeliggørelse; danskforenet Sudanmission, nye tyske Missioner i Togo og Kamerun var Led deri; og samtidig forstærkede man paa en Linie fra Victoria Nyanza til Sambesi Kæden, især med Tyskere, for paa begge disse Linier at standse Islams Fremgang fra Nord og Øst blandt Afrikas hedenske Stammer.

Saa kom Krigen. De tyske Missioner blev straks afskaarne fra deres Basis hjemme, kunde hverken faa Penge eller Forstærkninger ud; efterhaanden som Krigen skred frem, og Ententen fik Magt, standsedes de tyske Missioner i Indien, Afrika paa Sydafrika nær (hvor Borer-Indflydelsen var stærk), Australøerne og Kiautschau; og da den omsider endte, havde den tyske Protestantisme knap Halvdelen af sit Missionsarbejde og kun Halvdelen af sine Missionærer; de øvrige var faldne, internerede eller hjemsendte. Ogsaa Ententemissionerne led under Arbejdsmangel, kunde næppe holde gammelt Arbejde gaende, endsigse tænke paa nyt; og de neutrale Missioner havde usigelige Vanskeligheder at overvinde, navnlig paa Grund af de besværlige og usikre, til Dels ganske svigtende Forbindelser.

Endelig kom da Vaabenstilstand og Fred. Den skulde betyde Solskin for Missionen; men hvilken Situation lyste Solen over? Muhammedanmissionen og Hjelpearbejdet blandt de forkomne østerlandske Kristne i den nære Orient saa godt som tilintetgjort; Hundretusinder af Kristne i Afrika, paa Sydhavene og i Indien uden deres tyske Tilsynsmænd og tilvante aandelige Ledere; Arbejdsmangel næsten overalt, Foretægsomheden lammet af Valutamiseringen, og saa et brendende Had mellem tyske og engelske Missionsvenner. Og Fredstraktatens § 438 indsatte som et synligt Tegn paa, at det var forbi med den Tid, da den evangeliske Mission nød Regeringens Tillid.

Uklarhed er der stadig nok af i Missionsituationen. Til Dels hænger den sammen med Uklarheden i den politiske Situation. Hvad vil Tyskland formaa i de nærmeste Aar, og dermed, hvad vil Tysklands Kristne formaa? Skal den tyrkiske Missering fortsættes i den nære Orient? Eller hvem skal overtage Arven efter Tyrkiet? Kongen af Hedjas, England, Frankrig? Hvornaar faar Tyskere Lov at arbejde i Afrika og Indien? Hvor stor vil Japans Indflydelse blive i Østen, og hvorledes vil det bruge sin Indflydelse? Det er